

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Information om roller i brandskyddsorganisation

STY-1464

Bakgrund

Ansvar för brandskyddet i byggnader och anläggningar är delat mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare (hyresgäster). I regel är det fastighetsägaren som har helhetsansvaret medan hyresgästerna ansvarar för brandskyddet i sina lokaler. För att vara säkra på att brandskyddet fungerar under byggnadens eller anläggningens hela användningstid måste både fastighetsägare och hyresgäster arbeta systematiskt och kontinuerligt med brandskyddet. I det ingår att organisera och dokumentera arbetet.

Syfte

Detta informationsblad har tagits fram i syfte att underlätta för den enskilde att upprätta en för ändamålet lämpligt utformad brandskyddsorganisation. Informationsbladet läses med fördel parallellt med räddningstjänstens övriga informationsblad om systematiskt brandskyddsarbete.

I informationsbladet redogörs för vilket uppdrag som förväntas skötas i de två roller (funktioner) som alltid ska ingå i en brandskyddsorganisation men också vad övriga funktioner förväntas utföra. Informationsbladet redogör kort och gott för vem som gör vad i en brandskyddsorganisation.

Vad är en brandskyddsorganisation, varför behövs en organisationsplan

För att säkerställa att brandskyddsarbetet bedrivs på rätt sätt över tid behöver både fastighetsägare och hyresgäster organisera sitt brandskyddsarbete och komma överens om vem som ansvarar för vilken del. Båda parterna behöver utse varsin brandskyddsansvarig¹ som företrädar parten och som övervakar brandskyddsarbetet som helhet. Parterna behöver också utse minst en brandskydds-kontrollant med uppgift att kontrollera brandskyddet.

I övrigt formas brandskyddsorganisationen utifrån brandskyddets utformning. Om en byggnad är brandlarmad måste den som äger brandlarmläggningen (anläggningsägaren) utse anläggnings-skötare för brandlarmet. Där man hanterar brandfarliga eller explosiva varor i tillståndspliktig mängd måste den som hanterar dessa varor utse föreståndare för hanteringen.

Parternas överenskommelse om ansvarsfördelning redovisas till en viss del i hyreskontraktet men i regel behöver en gränsdragningslista upprättas för att förtydliga vilken part som ansvarar för enskilda delar av brandskyddet.

Hur parterna organiserar sin del av brandskyddsarbetet beskrivs i parternas organisationsplan. En organisation definieras av dess ingående funktioner (roller). Av organisationsplanen framgår det vem som innehar respektive funktion och vilka uppgifter som hanteras inom ramen för varje funktion.

---

¹ Gäller inte hyresgäster i flerbostadshus

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Information om roller i brandskyddsorganisation

Vad ska ingå i en organisationsplan

Organisationsplanen ska formges utifrån brandskyddets utformning² och alltid omfatta funktionerna:

- Brandskyddsansvarig (obligatorisk)
- Brandskyddskontrollant (obligatorisk)

Övriga funktioner som kan ingå i en brandskyddsorganisation är:

- Anläggningskötare brandlarm (för brandlarmade byggnader)
- Anläggningskötare sprinkler (för byggnader med sprinkler)
- Föreståndare brandfarlig/explosiv vara (för verksamheter som hanterar tillståndspliktig mängd)
- Vägvisare, utrymningsledare m.fl. funktioner

För byggnader med förhållandevis enkelt brandskydd kan en person inneha alla funktioner i brandskyddsorganisationen medan det för byggnader med komplicerat brandskydd i regel behövs en organisation bestående av flera personer.

Brandskyddsansvarig

Den som är brandskyddsansvarig ser till att det systematiska brandskyddsarbetet fungerar i enlighet med det egna ledningssystemet, är kontaktperson mot tillsynsmyndigheten och deltar vid de tillsyner av brandskyddet som myndigheten utför.

Brandskyddsansvarig följer upp att organisationens egna kontroller utförs enligt plan, att drift- och underhållsåtgärder utförs enligt plan och att personal inom den egna organisationen utbildas i den omfattning som beskrivs i organisationens utbildningsplan.

Ytterst ansvarig för brandskyddet är alltid organisationens högste chef. Arbetsuppgiften att vara brandskyddsansvarig är en uppgift som tilldelas från överordnad chef. Tilldelningen sker i enlighet med arbetsmiljölagen på likartat sätt som för uppgifter inom området systematiskt arbetsmiljöarbete. Enligt lagstiftningen är det arbetsgivarens ansvar att se till att de som får dessa uppgifter är tillräckligt många och har de befogenheter, resurser och den kompetens som behövs för uppgiften.

Brandskyddskontrollant

I funktionen brandskyddskontrollant ingår att utföra organisationens egna kontroller av brandskyddet. En brandskyddskontrollant behöver veta hur respektive del av brandskyddet kontrolleras, vad som krävs för godkännande av respektive kontrollpunkt och vart icke-godkända kontroller ska rapporteras. Hur detta går till beskrivs i organisationens kontrollplan.

---

² Brandskyddets utformning redovisas i fastighetsägarens tekniska beskrivning över byggnaden/lokalen

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Information om roller i brandskyddsorganisation

Anläggningskötare och föreståndare brandfarlig/explosiv vara

Funktionerna anläggningskötare brandlarm/sprinkler och föreståndare brandfarlig/explosiv vara är funktioner som erfordrar spetskompetens. För att axla dessa funktioner behöver man särskild utbildning. I regel är det fastighetsägare som äger brandlarm/sprinkler (anläggningsägare) och verksamhetsutövare som hanterar brandfarliga/explosiva varor (tillståndshavare). Det är anläggningsägare som utser anläggningskötare medan tillståndshavare utser föreståndare brandfarlig vara. Föreståndare utses i samband med ansökan om hanteringstillståndet.

Larmorganisation

I en byggnad där brandlarmet är utformat med sk larmfördröjning måste nyttjaren av lokalerna veta hur de förväntas agera vid larm. I bland väljer man för sin verksamhet att endast utbilda ett urval av personalen att ingå i larmorganisationen medan man för andra verksamheter utbildar all personal verksam i byggnaden. Oavsett hur man har väljer att utforma sin larmorganisation så måste de som ingår i larmorganisationen vara väl förtrodda med hur de förväntas agera vid brandlarm.

Vägvisare och utrymningsledare

I vissa anläggningar eller byggnader med svårorienterade lokaler kan den som bedriver verksamheten välja att utbilda sk vägvisare för räddningsinsatser. En vägvisarorganisation består av särskilt utbildade personer vars uppgift är att hjälpa räddningstjänstens personal att hitta i anläggningen/byggnaden vid en räddningsinsats.

Inom vissa verksamheter finns särskilt utsedda utrymningsledare med uppgift att organisera och leda en utrymningsituation. En utrymningsledarorganisation har till uppgift att se till att lokalerna utryms snabbt och effekt innan en räddningsinsats påbörjas.

Övriga

Skyddsombud och säkerhetsombud är andra exempel på funktioner som kan ingå i en brandskyddsorganisation. Vilka övriga funktioner som ingår och vilka benämningar som används i en brandskyddsorganisation bestäms inom den egna organisationen.

Läs mer

Räddningstjänsten har sammanställt flera informationsblad om systematiskt brandskyddsarbete. Du hittar räddningstjänstens informationsblad på vår hemsida (www.rtjeh.se). Där finns också exempel på hur organisationsplaner för brandskyddsarbetet kan utformas utifrån brandskyddets omfattning och hur parterna väljer att fördela ansvaret för sitt underhålls- och kontrollarbete. Materialet kan kopieras, anpassas och användas fritt.

Kontakta oss

Har du ytterligare frågor eller funderingar är du välkommen att ringa oss på telefonnummer: 0171-47 56 00 eller 0171-47 56 15.